

tullessanne ja kylän miehet kyllin innokkaana esiintyvät huutajina, sen me arvaamme. Muutakin ohjelmaa varataan ajan ratoksi. Tervetuloa vaan silloin joukkoon. Tanssille varataan aikaa.

"Nyrkkilehti" odottelee kirjoituksia kylän naisilta ja miehiltä. Kirjoitukset osoittakaa lehden toimittajalle Mandi Fräkilille postikonttorin, jolle te satu yllämainittua henkilöä itse tapaamaan. Tämä lehti ilmestyy silloin sinä suurena ohjelma- ja näytös iltona, joka on helmikuun 25 p.

Lukurengas on täydessä toiminnassa. Edelleen harjoitellaan läksyjä ja koetetaan tuota ajatusta ja järki poliosta taivuttaa käsittelemään meille tärkeitä yhteiskuntakysymyksiä. Osanotto on täsmällistä ja innostunutta Naisiakin on edustettuina melkein tasoksi miesten kanssa.

Kylän naisille tärkeä huomautus! Osasto kaipaa enempi naisia jäsenyyteensä, kun tarkistaa osaston kokouksiin osanottoa, niin miehiä on moninkerroin enempi, kuin naisia. — Mistä tämä johtuu, joutuu väkistenkin huudahtamaan. Tämän asian toivon ottavan kaikkien niiden naisten harkittavaksi, jotka tuntevat itsensä halua ja kykyä harkita asioita. Niitä naisia kyllin löytyy minun tietäkseni kylässämme, jotka ovat tulleet suuristakin teollisuuskeskuksista, joissa naiset seisovat miesten rinnalla yhteistoiminnassa, kuin muissakin asioissa. En mitenkään halua paikkakuntamme naisia moittia vanhoilleksi, sillä suuri joukko mielipiteitään ja käytökseltään osoittautuu valvotuneiksi naisiksi, siitä päättäen kuin he kiinteästi ovat mukana iltoja ja puhetilaisuuksissa haalilla.

Yksi joukosta.

HINGHAM, MASS.

Täytynee kai kirjoittaa jokunen sana osaston asioista, koska tulin valituksi kirjeenvaihtajaksi.

Kokouksia. Meillä oli vuosikokous tammikuun 6 päivän illalla Wm. Hendricksonin haussa. Siellä valittiin virkailijat alkavalle vuodelle. Jäsen- ja rahastonkirjuriksi entinen W. Hendrickson, pöytäkirjuriksi entinen H. Valkeapää, organiseraajaksi entinen A. Virta.

Agitatioseltoimikuntaan: A. Virta, A. Nummi, M. Saari, Mrs Saari, K. Leppänen, Mrs Leppänen ja allekirjottanut.

Johtokuntaan: A. Virta, J. Rasila, M. Saari, A. Nummi, V. Hendrickson ja O. Veijonen.

Taloudenhoitajaksi A. Vainikainen, entinen.

Kirjallisuusasiamieheksi A. Nummi rahastonhoitajaksi J. Rasila, puheenjohtajaksi Mikko Saari.

Alkavalle vuodelle tilintarkastajiksi tulivat: S. Nauha, A. Nummi, varalle O. Veijonen ja Kalle Leppänen. Uutistenkirjottajaksi allekirjottanut ja varalle A. Nummi.

Innostusta ja taistelutarmoa toverille. Toivon että täyttäsivät hyvin tehtävänsä.

Nyt sitten se suuri salaisuus ilmi. Meidän näytelmäseuramme hommaa suurella tohinalla meille hauskan ja sisältörikkaan illan helmik. 4 p:n ilaksi. Tulee näytöskappale: "Myllärin tytär" ja paljon muuta ohjelmaa, sattuun niin tulee kuvaelmakin. En ole varmaan saanut tietooni, siis jokainen silloin haalille. Lopuksi saa pistää polskaksi ja kaunis valssi päälle, hyvällä soitolla. Paikkaa en vielä tiedä missä iltoja pidetään.

Jouluna meillä juhlittiin vanhaan tapaan, niin kuin muuallakin, oli kuusi ja lahjoja ja se puuro sitten.

Uudenvuoden aattoiltoina oli tanssit mutta vähän oli väkeä.

Eräs toveritar osaston jäsenistä on sillä kannalla vielä tänä päivänä, että ei tiedä oikein mihin kuuluu. Hyppää sinne ja tänne noskujen" perässä ja vielä viitsii kehua, että mennä oikei-

siin iltoihin, muka sellaisiin iltoihin kun noskilla on. Toivon, että toveritar ajattelee ja harkitsee tätä asiaa enempi, niin pääsee siihen tulokseen, että hän on väärässä sittenkin.

Nyt lopetan tähän, toiste lisää.
Anna Rasila.

FORT BRAGG, CALIF.

Mutta mitähän jos kyhäisin jonkun rivin Toverittareen.

Jos nyt tässä ensin sanoisin sen ison asian. Se iso asia on se, että Toverituvalla pidetään isot ompeluseuran ilmat helmikuun 12 päivä. Siellä tulee olemaan monipuolista ohjelmaa, josta erityisesti mainitsen näytelmäkappaleen: "Elinkautiset." Se on murhenäytelmä yhdessä näytöksessä. Sitten on laulua Elsi Anttilalta Kaavi Hyvärin säestyksellä. On runoja, laulua ja soittoa orkesterilta. Siispä, kukaan ei tuota tilaisuutta halua sivuuttaa.

Tottapa metsämiehetkin pistävät "taisteluunsa" säkkiin puun juurelle ja lähette Fort Braggin katsomaan ja nauttimaan hupaisesta iltamasta.

Ompeluseuran kokoukset pidetään joka torstai.

Toivotan hauskaa talvea kaikille tämän lehden lukijoille.

Aina.

HIGH BRIDGE, WIS.

Ompeluseuran vuosikokous pidettiin 11 p:nä tammikuuta. Valittiin virkailijat seuraavalle kuudelle kuukaudelle. Rahastonhoitajaksi Mrs. Somppi, puheenjohtajaksi Mrs. Lehtinen. Varalle Mrs. Vainionpää. Pöytäkirjuriksi Mrs. Haaraoja, varalle Hilma Kompis. "Työmieheen" kirjeenvaihtajaksi Mrs. Vainionpää ja "Toverittareen" entinen, sillä muistutuksella, että täyttää tehtävänsä uskollisemmin. Tilivelvollisille myönnettiin tilivapaus. Sitte pidetään vuosijuhla 5 p:nä helmikuuta Kolmannen haalilla, jossa tulee olemaan ohjelmaa runsaasti. Näytöskappale, kuvaelma, kertomuksia, runoja, kupletteja, niin ja puhe, y. m. ja lopuksi tanssia, kahvia leivosten kanssa tarjolla välillä.

Niin — joulun se on mennyt iloiseen ja suruiseen. On lausuttu toivomuksia tulevaisuuden onnesta. Nykyisyys ei niitä ainakaan luokkamme jäsenille tuhlaa, se säästää ne visusti vallo lapsilleen että niillä vaan rittäisi onnea ja iloa, että heidän nautintonsa malja olisi ylivuotava ja heidän ilonsa kohaasi taivasten ääriin. Heille vain maa rieskaa ja hunajaa vuotaa.

Se lienee luokkamme asia, miten kauvan tämä saa jatkua, ollaanhan sitä kapinatuulella eihän ole millä maksetaan veroja. Pidetään kokouksia, valitaan ja vieläpä puhutaan veronmaksulakostakin. Onhan elämä jo kyllin kireää tulla toimeen päivästään toiseen ja kuitenkin verot vain moninkertaistuu. Saa se jo maltillisen mankin jälkeksi, vaan sanoppa mistä se johtuu ja millä se korjataan? Silloin ei enään puhuta mitään, se on sosialistien ja bolshevikien villitystä ja pirun oppia, jolle ei saa korvaa kalliista, mutta asia ei parane valittain. Meidän täytyy maksaa vaikka emme jaksaisikaan, meidän on se tehtävä elämämme kustannuksellakin, ellei muuten niin nagaikan säästääsi ihanaa nöyryyden ja alistavuuden riemumarssia. Taivutettiin ne ennen Suomessa samoista syistä kapinaan nousseet talonpojat, mikä tunnetaan nujasodan nimellä, ja samoin tehtiin alkamme nujasodalle, johon ei liittynyt enempää teollisuustyöväkeä ja talonpojat nyt narrattu Flemingin puolelle. Vaan siinäpä juuri esiintyy eräs varma pilvre se, että sitä ei enään voitukaan kukistaa Flemingin omilla voimilla, vaan oli häikäistävä huomattun maailman valloittajan hyvin harjoitetut voimat apuun.

Kerran vielä on nouseva Suomen talonpoika teollisen veljensä rinnalla yhteisvoimin sortajaansa vastaan ja silloin sille ei enään löydy kukistajaa.

Silloin sen sorretti luokka astuu voimakkaana suuren naapurimaansa jälkeä, sekä panee loisensa syömään leipänsä otsansa hiessä, kuten heidän nykyiset elättäjänsä sen tekevät ilolla kun vaan ei olisi heidän menneiden tulevien sotien rahastamisesta kysymys, jotka taas johtuvat kasaantuneesta pääomasta, joille siten täytyy hankkia uusia edullisia sijoitusalueita. Niin kauvan kun ne voimat hallitsee maailmaa, niin meidän verotaakkamme yhä vaan paisuu, siksi kuin elämä on johdettu uusiin uomiin. Vaan se vaatii hävittämään syyt, niin seuraukset tulevat itsestään perästä.

Onnellista vuoden jatkoa varmoilla tulevaisuuden toivolla Toverittaren lukijakunnalle, toivoo:

Muori.

MONTREAL, WIS.

(Ironwoodin uutisiin.)

Minut valittiin joku aika sitten ompeluseurassa Toverittaren kirjeenvaihtajaksi, vaan olenko täyttänyt lupauksiani. Vastaan itse: Ei! Siihen on ollut montakin syytä ja yhtenä syynä se, kun on syntynyt tällä välillä yksi uusi jäsen työväen rintamaan. Tämä vielä hento olento vaatii äidiltä ajan kokolailla tarkkaan, sillä lapset tarvitsevat ehdottomasti hyvää hoitoa. Sittenkin tuntee äiti itsensä kykenemättömäksi kasvattamaan lapsia oikealla tavalla. Ja sen lisäksi menevät pienet joutosijat aivojen rasvaamiseen Eikäpä sitä silti paljon kerkiä muuta lukemaankaan kun Toverittaren viikon mittaan. Ja kun senkin edes lukee, niin saapa siitä päänsä täyteen kaikenlaista tietoa. Sitten täältä on niin hankala päästä ottamaan osaa osaston toimintaan, että väkistenkin täytyy olla syrjässä. Toivon, että "Leena" ja "El virallinen" jatkavat vain edelleen, kun heillä on parempi mahdollisuus saada tietoonsa uutisia ja voivat kertoa naisten hommistakin, kun voivat olla mukana niissä. Täällä Montrealissa kyllä täytän velvollisuuteni.

Toivotan onnea ja menestystä työväen luokkataistelussa tänäkin alkaneena vuotena etenkin ompeluseuran naisille, että toimisimme vielä ripeämmin ja saisimme paljon valmiita. Työmaamme on hyvä, kun vaan työtä tekisimme. Ottakaamme kaikin myös aslaksemme levittää omaa lehteämme Toveritarta, että se tämän vuoden kuluksa tulisi jokaiselle suomalaiselle työlläisnaiselle. — Mary Semberg.

(Kysymykseenne johdosta vastaan, että voitte kirjoittaa E. V. Debs, Terre Haute, Ind. — Toim.)

BROOKSTON, MINN.

Talvinen tervehdys Toverittaren lukijoille. Tuskin mieltään paikkakunnalta näkee niin harvoin uutisia Toverittareesta, kun täältä Brookstonista.

Työolot ovat olleet täällä jokseenkin huonot. Eivät ole farmit sen paremmassa asemassa kun muutkaan työläiset. Farmit saavat raataa kaikin voimin lastensa kanssa pyöretä päiviä niukan toimeentulon saamiseksi. Kaikki farmilla tuotettu tavara on niin tavattoman halpaa, että sitä ei saa juuri mitään, mutta kuitenkin kaupasta ostaa ei se ole paljon sen halvempaa kuin ennenkin. Verot vain ovat äärettömän korkeat. Kyllä sitä saa miettii tämmöisellä karulla paloalueella, että mistä ne saadaan verorabat. — Kyllä nyt on aika sellainen, että sen tulisi herättävää sikeässäkin unessa nukkujat, niin veljet kuin siskotkin taistelemaan riistojärjestelmää vastaan ja rakentamaan parempia olosuhteita.

Ompeluseuran kokous on 5 p:nä helmikuuta haalilla, kuten ennenkin. Koittakaa nyt kerrankin jokainen ompeluseuran jäsen saapua kokoukseen keskustelemaan milloin pidetään sityöt ovat jo valmiita. Ei nyt kuunnella sitä, jos joku meille agiteeraa, että ei sinne kokoukseen kukaan me-

ne, mitä siellä tehdään. Mitä me koskaan voimme toimia, jos me kuuntelemme semmoisia, jotka eivät halua että olisi minkäänlaisia yhteispyrintöitä olemassa työlläisten kesken.

Yhteistä leipäkannikkaa ovat alkaneet järjämään Elli Ekholm ja Tuomas Kuusimäki, Hilja Vikström ja Hjalmar Vanson. Onnea elämään monimutkaiselle polulle ja riittäköön taisteluintoa oman luokkamme eduksi.

S. N.

HOQUIAM, WASH.

Kansalainen Olof Ronkainen vietin Tacoman mielivikaisten sairaalaan tämän kuun 18 päivänä. Häntä hoidettiin ensin kotona, mutta kun ei se näyttänyt ollenkaan paremmalta, niin täytyi laittaa parantolaan toivolla, että hän siellä paranisi.

Kansalainen Jesta Lindgren, 15 vuotias poika kuoli äitinsä syliin 11 p:nä tätä kuuta. Hän oli sairastanut koko ikänsä, joten hänet vapautti kuolema kaikista kärsimyksistä, — joita hän niin tyytyväisenä koetti kärsiä. Vainajaa jäi kaholla muistolemaan äiti ja 2 veljeä ja yksi velipuoli ja isäpuoli. Keveät mullat haudalesi.

Ompeluseuran naiset kokouksessaan päättivät pistää pystyyn rennot tanssit viikko ensi lauantaista eli 28 p:nä iltona, johon tilaisuuteen tietysti tulevat kaikki nuoret ja terveet, enkä usko vanhainkaan olevan sieltä pois, sillä eivät kuulu reumatisma sairastavakaan jäävän pois, kuuluvat uskovan, kun emännät helle selvitävät, että orkesterin avulla hierotaan kaikki koukkupaikat suoraksi. Ja me emännät taas koitetaan kenen "leeki" se paremmalta maistuu. Kahvin kokki lupasi niskansa pantata, että kahvi on ensiluokkalaista. Siis näkemiin! E. Molander.

KALAMA, WASH.

Silmällessäni Toverista Kalaman uutisia aivan hämmästyin, kun huomasi että Matt Lakko oli valittu uutistenkirjottajaksi Toverittarelle. Natsena tunsin mitä suurinta häpeää siitä, etteikö meidän kylän naiset olenkaap pysty antamaan uutisia omaa lehdeensä, vaan heidän tehtävänsä täytyy lykätä miesten huoreksi. Se on kerrassaan alentavaa, ette naiset jo 20llä vuosisadalla vähäkään tunne omaa asemaansa. Muualla maailmalla tietysti arvelevat, että Kalaman naiset varmaankaan eivät omaa kirjoitustaitoa. Niin ei ole asia, uskallampa niin vain summassa sanoa, että joka nainen täällä osaa kirjoittaa, jos vain haluaa. Ja jos joku kirjoittaa vähän helpommin, niin eihän se häitää, kyllä toimitus virheet korjaa.

Ilta koulu alkoi tämän kuun 4 päivänä paikallisella kansakoululla. Opetajina toimivat Mrs ja Mr Bennet. Oppilaat ovat kaikki suomalaisia. Osanottajia on alun toistakymmentä. Paljon on vielä tilaa kouluhuoneessa. Tulkaa kaikki oppimaan, eihän "oppi" ojan kaada.

Pohjolan pakkasia on täällä saatu kokea jo monella viikolla. Nyt on luntakin niin paljon, että aivan hyvin voi reellä ajella.

Lopetan toivomuksella, että naiset ottavat tehtävänsä omiin käsiinsä. Pois veittous! Kaikki hereille. Olemme jo kyllin kauvan nukkuneet.

Sivusta katsoja.

WEST CONCORD, N. H.

Osastomme vuosikokouksessa t. k. 8 p. toimitetussa virkailijain vaalissa joutui tämä kirjoituksesta huolehtiminen minulle. Mrs. Lyyli Myllymäki toimi edelleenkin uutisena Toverittaren asioitsijana, joten jokainen joka haluaa lähemmin tutustua Toverittareen, voi valittaa siitä Lyyli Myllymäelle, ellei hän aina jouda käydä sitä jokaisen luona kaupalla. Muista virkailijoista en mainitse täällä kertaa mitään, syystä, kuin ne ovat